

ÖNERİLER

- Akademik etkinliklerde yavaş olabilirler ancak yine de kendi yeteneklerini ve yetersizliklerini anlayabilecek düzeye gelebilirler.
- İlköğretim okullarında, normal yaşlılarıyla aynı sınıflarda kaynaştırma programına alınabilirler.
- İlköğretim okullarının bünyesinde açılan benzer özellikteki çocuklardan oluşan özel eğitim sınıflarına yerleştirilebilirler.
- Bu iki uygulamaya destekleyici olarak özel eğitim merkezlerinin eğitim ve öğretiminden yararlanabilirler.
- Konulara ve ünitelere uygun eğitim materyalleri, drama materyalleri, atölye materyalleri hazırlanmalı, bu hazırlık sırasında somut kavramlardan yararlanmalıdır.
- Toplum içinde nasıl davranmaları gerektiğini öğrenebilirler.
- Nezaket ve görgü kurallarına uymada zorluk çekerler. Çoğu sosyal yaşantılardan yoksun olan bu çocuklar için kuralları basitleştirmek ve onları sosyal deneyimlere sokmak gelişimlerini hızlandırabilir.
- Bu çocukların sosyal yaşantılarını sınırlamak değil artırmak, eğitsel faaliyet çalışmalarına önem vermek gerekir.

**ÖZEL ELİT ÖZEL EĞİTİM
VE REHABİLİTASYON
MERKEZİ**

ZİHİNSEL ÖĞRENME YETERSİZLİĞİ

BİLGİLENDİRME KİTAPÇIĞI

TEL: 0 224 711 21 32
Burhaniye Mh. Edirne Cd. No: 13 İnegöl / Bursa
elit.ozel.egitim@hotmail.com

HAFIF DÜZEYDE ZİHİNSEL ÖĞRENME YETERSİZLİĞİ NEDİR?

Hafif düzeyde öğrenme yetersizliği; bireyin zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki hafif düzeydeki yetersizliği nedeniyle eğitim dönemi içinde, sınırlı seviyede destek eğitim hizmetleri ve özel düzenlemelere ihtiyacı olması durumudur. Hafif düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği, zihinsel yetersizlik türleri arasında diğerlerine oranla en yaygın orana sahiptir. Zihinsel yetersizlik gösteren çocukların %90'ına yakını yetersizlikleri hafif derecede olan çocuklar oluşturmaktadır.

BU BİREYLERİN ÖZELLİKLERİ NELERDİR?

Zihinsel gelişim özellikleri

- ❖ Zekâ ile başarı arasında kuvvetli bir bağ bulunması nedeniyle bu çocuklar yaşlarına oranla daha başarısızdırlar.
- ❖ Başarısızlık daha çok okuma-yazmada, okuduğunu anlamada, temel aritmetik becerileri kazanma ve akademik kavramlarda ortaya çıkmaktadır.
- ❖ Algıları, kavramları ve tepkileri basittir. İlgi süreleri, motivasyonları kısa süreli ve dikkatleri dağınıktır. Bu nedenle devamlı izleme ve teşvik edilmeye ihtiyaçları vardır.
- ❖ Gördükleri, duydukları şeyleri çabuk unuturlar, bellekleri zayıftır. Bu nedenle sık sık konuları tekrar etmek gerekir.
- ❖ Somut kavramları, olayları daha iyi kavrarlar.
- ❖ Soyut kavramları anlamada güçlük çektikleri için zaman kavramını ve aritmetik kavramlarını algılama çok geç ve güç gelişir.
- ❖ Çeşitli durumları kavramada, genelleme yapmada, kazandıkları bilgileri ilişkilere göre gruplamada, öğrendiklerini transfer etmede zorluk çekerler.
- ❖ Duygu ve düşüncelerini açık ve net ifade etmede güçlük yaşarlar.
- ❖ Resim açıklamalarında genellikle eşyaları isimlendirir ve hareketleri anlatabilirler.
- ❖ Resimler de detaya önem vermezler.

Psikomotor Gelişim Özellikleri

- ❖ Kol ve bacak kasları gelişmiştir, bazı çocuklar vücut hareketlerini (yürüme, koşma, merdiven çıkma v.b) normal yaşlıları ile aynı zamanda, bazıları ise yaşlılarından biraz daha gecikmeli olarak yerine getirebilmektedirler.
- ❖ Yürüyüş, sıçrama, atlama hareketlerini yapmada kolaylık görülür. Belirli uzaklığa topu fırlatma ve yakalama gibi el ve kol kaslarının kontrolüne yarayan düzenli denemeleri çoğu kez başarabilirler.
- ❖ Devamlı ve daha fazla dikkat harcayarak kalem fırça ve tebeşir kullanma becerisi kazanırlar. El becerilerine karşı ilgi artar. Makasla kâğıt kesmekten, çekiç ve testere gibi aletlerle iş yapmaktan hoşlanırlar, ama yaptıkları işler genellikle kabaca işlerdir.

Dil ve Konuşma Gelişim Özellikleri

- ❖ Konuşma gelişimleri yavaş olup, genellikle geç konuşmaya başlarlar. Dil ve konuşma becerilerinde gecikme ve ilk basamaklarda takılma gibi durumlara sıklıkla rastlanmaktadır.
- ❖ Bu çocuklarda çeşitli dil ve konuşma bozukluklarına rastlanabilmektedir.
- ❖ Bu çocukların kelime dağarcıkları yaşlılarına göre geridir.
- ❖ Alıcı ve ifade edici dil gelişimi zayıflıklarına rastlanmaktadır. Çoğunlukla ilköğretime konuşma ve dil becerilerini zayıf da olsa kazanmış olarak başlamaktadırlar.

Sosyal ve Kişilik Gelişimi Özellikleri

- ❖ Duygu ve düşüncelerini açıkça ifade edemezler, güvendikleri bir kişinin teşvik ve onayını beklerler.
- ❖ Genellikle kendilerinden yaşça küçük çocuklarla iletişim kurarlar.
- ❖ Yakın çevresindekilerle kolay dostluk kuramazlar. Kurdukları dostlukları uzun süre devam ettiremezler.
- ❖ Sosyal ilişkilerinde grupta daima başkalarına bağımlı olma eğilimindedirler. Grup etkinliklerinde bir lidere tabii olmayı isterler, sorumluluk almaktan çekinirler.
- ❖ Oyun ve toplum kurallarına uymakta zorluk çekerler. Kuralları güç oyunlara ve sosyal faaliyetlere katılmazlar.
- ❖ Sosyal durumlara uymada zorluk çekerler ve uyum sağlayacak uygun çözüm yolları bulamazlar.
- ❖ Sosyal faaliyetlere karşı ilgileri azdır. Çok az sayıda sosyal faaliyetlere katılırlar.
- ❖ Sosyal kuralları kavramakta zorluk çekerler. Sosyal ilişkilerinde kendilerini grupta kabul ettirecek becerileri azdır.

EĞİTİMLERİNDE GÖZ ÖNÜNE ALINACAK ESASLAR

Çocukların istenilen davranışları göstermeleri veya göstermemeleri belirli nedenlere dayanır. Bunlar;

- 1.Kavramların Basitleştirilerek Öğretim Alanına Sokulması
- 2.Konuların Kısa Süreli Ele Alınması
- 3.Öğrenmenin, Rastlantıdan Çok Programlara Bağlı Olarak Yapılması
- 4.Öğretimin Çocuğun Gelişim Düzeyine Uygun Olması
- 5.Çocuğun Gelişim Düzeyine Uygun Araç ve Gereçler Kullanılması
- 6.Sınıftaki Çalışmaların Düzeye Uygun ve Basit Olması
- 7.Ailenin Önemi Göz Önünde Bulundurularak Veli İşbirliği Sağlanması, Aile Eğitimi Çalışmaları Yapılması
- 8.Tekrara Önem Verilmesi
- 9.İlgi ve Dikkatlerin Uyanık Tutulması

TANI NASIL KONMAKTADIR?

Bireyin zihinsel tanılması yapılırken tıbbi değerlendirme raporu ile zihinsel, fiziksel, ruhsal, sosyal gelişim öyküsü, tüm gelişim alanlarındaki özellikleri, akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri, eğitim performansı, ihtiyaçları, eğitim hizmetlerinden yararlanma süresi ve bireysel gelişim raporu dikkate alınarak yapılır. Bireyin eğitsel tanılması bireye uygulanan nesnel standart testler ve bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarından elde edilen sonuçlara göre yapılır. Bireyin eğitsel tanılama sürecinden elde edilen sonuca göre eğitsel amaçla bireyin tüm gelişim alanındaki özellikleri ve akademik alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları belirlenerek uygun eğitim ortamına, eğitim programına ve özel eğitim hizmetine karar verilerek yönlendirilmesi yapılır. Hafif düzeyde öğrenme yetersizliği olan çocuklar yapılan eğitsel değerlendirme ve tanılama sonrasında da genellikle örgün eğitim-öğretim veren ilköğretim ve ortaöğretim okullarında kaynaştırma eğitimine yönlendirilmektedirler.

AİLELERİN YAPMASI GEREKENLER?

- Çocuk, yaşlarına göre biraz daha geç ve güç öğreneceğinden, çocuktan zekâ düzeyinin üzerinde başarı beklenmemeli, normal başarı göstermesi için zorlanmamalıdır.
- Sınıfına uyum sağlayabilmesi için öğretmenlerle işbirliği yaparak, evde derslerini kavramasına yardımcı olunmalıdır.
- Küçük başarıları bile desteklenerek daha başarılı olma isteği için ortam sağlanmalı, böylece kendine güven duygusu geliştirilmelidir.
- Evde yapabileceği işler verilerek sorumluluk duygusu geliştirilmeli, etkin olduğu konulara yöneltilmelidir.
- Çocuğun zayıf yönleri eleştirilmemeli, kuvvetli yönleri bulunup geliştirilmeye çalışılmalı; olumlu davranışları her fırsatta değerlendirilmeli ve desteklenmelidir.
- İyi arkadaş ve çevre ilişkileri kurmasına olanak sağlanmalıdır.
- Kardeşleri ve arkadaşları ile kıyaslanmamalıdır.
- Çocuktaki davranış bozukluğunun birçoğunun, doğrusunu bilmediğinden ya da beceremediğinden kaynaklanacağını düşünerek, bu bozukluğun ve hataların neler olduğunu ve doğrunun nasıl olacağı sevgi ve anlayışla anlatılmalı, çocuk ikna edilmelidir (Hatalarından dolayı hırpalanan bu çocuklarda kişilik bozuklukları artar).
- Çocukta görülen davranış bozukluklarının nedenleri incelenmeli, problemlerini çözmede yardımcı olunmalıdır.

- Olumsuz davranışları bazı hallerde görmezlikten gelinmeli, hataları büyütülmemelidir.
- Aşırı sevgi ve aşırı baskı kaldırılmalı, sınıflandırma zamanında ve yerinde yapılmalıdır.
- Anne ve babanın “eğitim görüşleri” tutarlı olmalı, alacakları eğitim önlemleri, birbirini desteklemelidir.
- Anne ve baba, ailе sorunlarını çocuğun yanında tartışmamalıdır. Ailedeki huzursuzluklar, çocuğun başarısında ve davranış bozuklukları göstermesinde en büyük etkindir.
- Çocukta akademik başarıdan çok, sanata yönelik becerilerin gelişmesini sağlayıcı etkinlikler yapılmalıdır.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ

Kaynaştırma eğitimi yoluyla öğrenme yetersizliği yaşayan bireylerin eğitim-öğretim faaliyetlerini yetersizliği olmayan akranlarıyla aynı eğitim ortamlarında sürdürmeleri sağlanır. **Kaynaştırma eğitimi uygulamaları ile çocuğun normal hale getirmek değil, onun ilgi ve yeteneklerini en iyi şekilde kullanmasını sağlayarak toplum içinde yaşayabilmesini kolaylaştırmak amaçlanır.** Kaynaştırma eğitimine tabi öğrencilerin eğitimlerini sürdürdükleri okul ve kurumlarda öğrencilerin eğitim performansları ve ihtiyaçlarını belirleyerek bu öğrencilerin eğitim faaliyetlerini düzenlemek amacıyla bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi oluşturulur. Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi kaynaştırma eğitimine alınan öğrencilerin eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda her öğrenci için kısa, orta ve uzun vadeli eğitim hedeflerini içeren bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlayarak bu öğrencilerin eğitim faaliyetlerini düzenler. Eğer kaynaştırmaya tabi zihinsel öğrenme tanısı konmuş bireyin dil ve konuşma bozukluğu varsa bu çocuklara uzmanlar tarafından bire bir özel eğitim verilmesinin sağlanması ve sınıf içinde bu çocukların takip edilmeleri faydalı olacaktır.

SINAVLAR NASIL UYGULANMALIDIR?

Kaynaştırma yolu ile eğitimlerine devam eden özel eğitim gerektiren öğrencilere yapılacak olan sınavlar öğrencilerin yetersizlik türüne, eğitim performansına ve gelişim özelliklerine göre çeşitlendirilir. Yapılacak olan sınavlar kısa cevaplı ve az sorulu olarak düzenlenir. Kaynaştırma yolu ile eğitimlerine devam eden özel eğitim gerektiren öğrencilere başarısızlıklarından dolayı sınıf tekrarı yaptırılmaz. Zihinsel öğrenme yetersizliği olan öğrenciler normal okulunda kaynaştırma eğitimine devam ederken, aynı zamanda gerek görüldüğü takdirde özel eğitim okullarından da faydalanarak bireysel ya da grup eğitimi alabilirler.

RAM'İN GÖREVLERİ NELERDİR?

Zihinsel öğrenme yetersizliği olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılamaları Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde oluşturulan Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu tarafından yapılır. **RAM** tarafından ‘‘Özel Eğitim Hizmeti ‘‘ kararı alındığında hafif dereceli zihinsel engelli öğrencileri için ücretini devletin karşıladığı özel eğitim süreci başlayabilir. Özel eğitim hizmeti **Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinden** alınır. Bu merkezlerde Milli Eğitim Bakanlığınca oluşturulan ‘‘ **Zihinsel Engelli Öğrenciler Destek Eğitim Programı** ‘‘ uygulanır.